

Н. О. Небаба, аспірант

ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВИЙ ПОТІК" В ЕКОНОМІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Останнім часом в економічній літературі значну увагу приділяють питанням управління фінансовими ресурсами. Найчастіше для відображення фінансових процесів використовуються термін "фінансовий потік".

Вперше термін "фінансовий потік" зустрічається в рамках макроекономічної науки. Вагомий внесок у дослідження цього поняття зробили такі економісти: А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. Кейнс, А. Пігу.

На сучасному етапі дослідженням цього терміна займаються такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як В. В. Майборода, Г. М. Азаренкова, С. С. Костенко, В. В. Бочаров, А. І. Мороз, О. О. Новіков, М. Ю. Каховська, Т. Кузнецова, О. О. Лазичева та ін.

Проте аналіз вітчизняних і зарубіжних публікацій свідчить про те, що в наукових колах не існує єдиного підходу щодо визначення даного поняття.

Науковці виділяють декілька підходів до визначення поняття фінансового потоку: логістичний, ототожнення з грошовим потоком та виділення фінансових потоків як специфічних грошових.

Прихильники першого підходу визначають фінансовий потік як складову логістичної системи. Згідно з даним підходом фінансові потоки існують лише у взаємозв'язку із товарними та інформаційними. Їх основним призначенням є забезпечення руху матеріальних потоків фінансовими у необхідних обсягах, у необхідний термін та з використанням найбільш ефективних джерел фінансування. У рамках даного підходу досить повно розкривається сутність поняття, визначеннями охоплюються всі фінансові ресурси, проте не враховано відносини, що супроводжують рух фінансових

ресурсів. Крім того, обов'язковою умовою для існування фінансового потоку є наявність зустрічного товарного.

Сутність другого підходу полягає в ототожненні цього поняття з грошовим потоком “Cash flow”, що в перекладі з англійської мови означає “потік готівки”.

Таке тлумачення фінансового потоку можна пояснити концептуальними відмінностями у визначенні меж фінансових відносин та складу фінансових ресурсів. Також у рамках фінансового менеджменту фінансові потоки ототожнюються з грошовими, термін “фінансові потоки” застосовується стосовно потоків грошових коштів. Серед переваг такого підходу до визначення поняття слід виділити такі: фінансовий потік розглядається як динамічне явище на рівні підприємства. Недоліками є те, що враховується лише грошова складова фінансового потоку і потоки, що супроводжують рух фінансових ресурсів, не беруться до уваги.

Згідно з останнім підходом фінансові потоки визначаються як специфічні грошові. Серед прихильників даного підходу слід, зокрема, виділити Г. М. Азаренкову та О. В. Майбороду.

Досить обґрунтоване тлумачення фінансовим потокам дає Г. М. Азаренкова, яка визначає фінансові потоки як цілеспрямований рух, зміну (обсягів, типів, форм і видів) фінансових ресурсів певного суб'єкта господарювання, який здійснюється спільно з відповідними йому грошовими потоками (еквівалентні фінансові потоки) або ні (без еквівалентні фінансові потоки), але обов'язково з урахуванням чинника часу, який позначається на ліквідності зазначених фінансових ресурсів.

О. В. Майборода визначає фінансові потоки як цілеспрямований рух фінансових ресурсів у процесі здійснення господарських операцій, внаслідок якого виникають економічні відносини.

Перевагами такого тлумачення даного поняття є те, що фінансові потоки розглядаються переважно на макрорівні, а також враховуються

потоки, що їх супроводжують. До недоліків слід віднести те, що дане поняття застосовуються переважно для перерозподільних відносин.

Отже, незважаючи на неоднозначність тлумачення, термін “фінансовий потік” є досить поширеним в економічній літературі. На нашу думку, існує необхідність наукового обґрунтування даного поняття, визначивши його в рамках третього підходу, який виділяє фінансові потоки як специфічні грошові.

Таким чином, на основі синтезу понять “потік”, “фінанси” та “економічні ресурси” ми пропонуємо таке визначення фінансового потоку: фінансовий потік – це цілеспрямований рух економічних ресурсів у рамках фінансової системи з метою безперебійного функціонування та розвитку економіки.